

**הכנסת
היועצת המשפטית לכנסת**

(סימוכין : 133956-2022)
ירושלים, כ' בכסלו התשפ"ג
14 בדצמבר 2022

לכבוד
חברת הכנסת מרב מיכאלי
שרת התחבורה והבטיחות בדרכים

נכבדתי שלום רב,

הנדון: מענה למכתבך מיום 13.12.2022 בנושא הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – כשירותם של שרים)

במכתבך את מבקשת את חוות דעת הייעוץ המשפטי ביחס להצעת חוק היסוד בנושא שבנדון - הן בסוגיות הקשורות להצעת החוק עצמה ולתיקון המוצע בה, בהיותו לטענתך בעל גוון פרסונלי, והן ביחס חשש מפני פגם בהליך החקיקה הצפוי.

אני מתכבדת להשיבך, כדלקמן:

1. הסוגיות הנוגעות למהות ההסדר המוצע בהצעת החוק ובהן השאלה האם מדובר בתיקון מבהיר או מתקן; הזהירות הנדרשת בכל הנוגע לתיקונים לחוק יסוד; ההצדקות להקלה בתנאי הכשירות של שרים; וההשוואה בין תנאי הכשירות של שרים לתנאי הכשירות של חברי הכנסת – הן סוגיות חשובות שיש לדון בהן וללבן אותן במסגרת דיוני הוועדה במסגרת הליך החקיקה להכנת הצעת החוק. הייעוץ המשפטי לוועדה מלווה את הדיונים האלה, ונותן בהם מענה משפטי מקיף לכלל הסוגיות.

2. בקצירת האומר אציין כי על אף עמדת מציע ההצעה, לפיה התיקון הנו מבהיר בלבד, עמדתנו היא כי יש בתיקון משום שינוי הדין הקבוע בחוק-יסוד: הממשלה, ומשכך, בהתאם לסעיף 44 לחוק היסוד, אישורו במליאת הכנסת יחייב רוב של 61 חברי כנסת בקריאה הראשונה, השנייה והשלישית.

3. כפי שציננת במכתבך, בהתאם לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994 מתפקידי כיועצת המשפטית לכנסת להבטיח את תקינות הליכי החקיקה. תקינות הליך החקיקה מתבטאת בין היתר, בכך שדיוני הכנסת והוועדות יהיו פומביים, יאפשרו לנציגי הציבור ושרי הממשלה להביע את עמדותיהם ויתנו לחברי הכנסת "אפשרות אמיתית, רצינית והוגנת לחברי הכנסת לעיין ולדון, להעיר ולהאיר, לשאול ולשקול, הכל על מנת שיהיה סיפק בידם לגבש עמדה מושכלת בסוגיה שעל הפרק." (בג"ץ 10042/16 קוונטינסקי ואח' נ' הכנסת, מיום 6.8.2017, פס' 52 לפסק דינו של השופט סולברג).

בהקשר זה, בחינת נאותות ההליך נעשית, בין היתר, לאור השיקולים הבאים: האם משך הדיון היה מידתי ביחס לאורכה של הצעת החוק, למורכבות הסוגיות שבה, ולהשלכותיה, האם התאפשר לחברי הכנסת לשקול את נושאיה בכובד הראש ההולם, לדייק את נוסחיה ואת תוכנה ולקבל את התמונה העובדתית והמשפטית המלאה ביחס אליה.

4. יש לשים לב כי בעניינה של הצעת החוק שבנדון, סברנו שיהיה זה נכון שהיא תוכן על ידי ועדה מיוחדת ושתקיים בה דיון כהצעת חוק פרטית במסגרתה היא תידון במליאת הכנסת בארבע קריאות (ולא כהצעת חוק שתובא לקריאה הראשונה על ידי ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת – כמו שניתן היה לעשות). ארבע הקריאות מגדילות את מספר הדיונים שמקיימת הוועדה להכנת ההצעה ואת מספר השלבים שעליה לעבור הן בוועדה והן במליאה, דבר שמאפשר גם לחברי הכנסת וגם לציבור להעיר להצעת החוק, לבחון את נוסחיה ולגבש את העמדה ביחס אליה באופן מעשי.
5. הניסיון מלמד שהכנת הצעה בדיונים בוועדה לקראת הקריאות והדיונים במליאת הכנסת יש בהם כדי להעמיק את ליבון הסוגיות ולאפשר שיח פתוח ורחב בנושאה - כפי שאני מקווה שאכן ייעשה בהצעת החוק שבנדון.
6. עמדתי לענין הצורך בהבטחת הליך חקיקה נאות ביחס להצעת חוק זו כמובן גם הובאה בפני יושב ראש הכנסת, המציע ויושב ראש הוועדה שדנה בהצעת החוק, וכפי שציינת במכתבך, כבמקרי עבר אף כאן לשמור על הליך חקיקה תקין וסדור.

בכבוד רב,

שגית אפיק

העתק :

חבר הכנסת יריב לוין, יושב ראש הכנסת
חבר הכנסת שלמה קרעי, יושב ראש הוועדה המיוחדת לדיון בהצעת חוק יסוד : הממשלה (תיקון -
כשירותם של שרים)